

Terenga 2: Hōtaka 47 – Me i kore ake

Kei ngā rito o ngā pū harakeke e tupu mai nā ki te pae haumako o tēnā rohe, o tēnā takiwā, nau mai anō ki Ako. Ka wakuwaku i konei ngā rau harakeke o ā tātou rerenga kōrero kia puta mai ai te muka puaheri o te reo kounga ki te ao mārama.

Hei Mahi Whakarongo

He nui ngā kupu whakamānawa a te kaikōrero e whai ake nei. Ka kōrero a Anabelle Lee-Harris i ngā piki me ngā heke o tāna whai i te reo Māori hei kuru pounamu mōna. Anei ngā pātai hei whakautu mā koutou:

1. E whakamiha ana ia ki a wai?
2. He aha ia i pērā ai?
3. Whakamāramahia te āhua o tana whai i tōna reo.

He Whakamārama

Me kore ake...

Me i kore ake...

Ko tētehi tikanga o tēnei kīanga, ko te noho waimarie a te tangata i ngā mahi a tētehi atu tangata. He whakamānawa, he whakamihi te wairua o tēnei kōrero. Tirohia ēnei taura kia kite ai koe i te whakatakotoranga:

1. Me kore ake te hunga whakaora tūroro kua tū pea te manawa o te wahine rā.
2. Me i kore ake aku hoa hei āwhina i a au ki te hūnuku whare.
3. Me i kore ake taku kuia e manawa tītī nei taku whai i tōku reo me āku tikanga.

Hei Manatu

1. Koinā ōku whakaaro ki te kaupapa nā.
2. Koinā tāku i whakaaro ai ki te kaupapa nā.

Kia maumahara tātou, ka noho te kupu mahi ki waenganui i te 'tā' me te 'i...ai'. Nā konā kua uru ki raro i te 'a', arā, ko 'tāku' i whakaaro ai'. Kua e pōhēhē me whai kē i te 'o' nā te mea ka tau te 'whakaaro' ki raro i te 'o' i te nuinga o te wā.

1. Koinā tāku i whakaaro ai. ✓
2. Koinā tōku i whakaaro ai. x

Ko te **hē** me te **hapa** ka tau ki raro i te 'o' i te mea he āhutatanga tēnā nō te tangata:

3. Nōku te hē. ✓
4. Nāku te hē. x
5. Nāku i hē ai. ✓

Hei Mahi

Whakamāorihia ēnei rerenga:

1. We owe a lot to the elders who met at Waiwhetū.
2. Thank God for you!
3. If it weren't for you, I'd be stuffed.
4. I wouldn't be alive it if weren't for you.

Whakautu:

1. Me i kore ake ngā kaumātua i hui ki Waiwhetū
2. Me i kore ake koe!
3. Me i kore ake koe, kua raru katoa au.
4. Me kore ake koe e ora nei au.